

UNIVERZITET U TUZLI
Broj: 01-1963-2/23
Datum: 10.05.2024. godina

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 13-05-2024			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	- 02 -	3000	/23

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
n/r svim delegatima
Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
n/r svim delegatima

Predmet: Očitovanje, dostavlja se,

Poštovani,

Univerzitet u Tuzli zaprimio je Zahtjev Društva pedagoga i psihologa Tuzlanskog kantona, a u kojem se traži očitovanje na tekst Nacrta Zakona o djelatnosti psihologa, usvojen na Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, 22.12.2023. godine.

S tim u vezi, u prilogu ovog dopisa dostavljamo Vam očitovanje i molimo Vas da isto proslijedite svim delegatima.

S poštovanjem,

Po punomoći rektorice
br: 012502-2/24 od 06.05.2024. godine
Prorektor za naučno-istraživački rad

N. Sarajlić
dr. sci. Nermin Sarajlić, redovni profesor

DOSTAVLJENO:

1x Naslovu

1x Evidenciji

1x a/a

JU UNIVERZITET U TUZLI

- Vladi Federacije Bosne i Hercegovine
- Predstavničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (svim zastupnicima)
- Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (svim delegatima)
- Vladi Tuzlanskog kantona
- Ministarstvu obrazovanja Tuzlanskog kantona

PREDMET: Zahtjev za izmjenu Nacrta Zakona o djelatnosti psihologa i uključivanje i prepoznavanje diplomiranih pedagoga-psihologa, bachelora pedagogije-psihologije, magistara društvenih nauka iz područja psihologije i magistara psihologije sa završenim studijem pedagogije-psihologije koji su svoje obrazovanje stekli na Univerzitetu u Tuzli kao stručnjaka kompetentnih za obavljanje psihološke djelatnosti

Poštovani,

Postupajući po Zaključku Naučno nastavnog vijeća Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli broj: 02/5-2088-1.13/24 od 18.04.2024. godine i zahtjeva Vijeća studijskog odsjeka Pedagogija-psihologija broj: 02/5-5437-11-1/24 od 18.04.2024. godine obraćamo Vam se sa molbom i zahtjevom za hitno i neodgodivo reagovanje svih instanci vlasti i njenih predstavnika u različitim tijelima u Federaciji Bosne i Hercegovine kako bi se spriječilo degradiranje Univerziteta u Tuzli i nepriznavanje diploma i kompetencija stečenih na ovoj javnoj državnoj ustanovi iz sljedećih razloga:

U tekstu Nacrta zakona o djelatnosti psihologa koji je usvojen na Vladi FBiH, 22.12.2023. godine i upućen u dalje procedure usvajanja kao stručnjaci koji mogu obavljati psihološku djelatnost nisu prepoznati diplomirani pedagozi-psiholozi, bachelori pedagogije-psihologije, magistri društvenih nauka iz područja psihologije i magistri psihologije sa završenim studijem pedagogije-psihologije koji su svoje obrazovanje završili na Univerzitetu u Tuzli. **Ovakvim prijedlogom Zakona najgrublje je povrijeđen integritet Univerziteta u Tuzli, jer u istom nisu prepoznate diplome pedagoga-psihologa i kompetencije koje su stečene studiranjem na ovom respektabilnom državnom univerzitetu.**

Donošenje zakona u ovoj formi značilo bi direktno podrivanje Univerziteta u Tuzli kao respektabilnog javnog državnog univerziteta i dovođenje u pitanje vrijednosti diploma koje se na Univerzitetu u Tuzli štiju i izdaju. Univerzitet u Tuzli je ugledna ustanova i diplome stečene na Univerzitetu u Tuzli prepoznate su i priznate u zemljama Evropske Unije i svijeta, a među njima i diplome pedagoga-psihologa koje su uspješno nostrificirane u različitim Evropskim zemljama i na osnovu njih pedagozima-psiholozima je omogućeno obavljanje psihološke djelatnosti. Nedopustivo je da Vlada i donosioci zakona u vlastitoj zemlji u kojoj su diplome stečene, prijedlogom zakona koji treba određenu oblast urediti, osporavaju diplome i kompetencije koje su stečene na državnom Univerzitetu. Time ne

2. Uvidom u Nastavni plan i program I ciklusa studija pedagogije-psihologije i II ciklusa studija psihologije nedvojbeno i jasno je da studenti koji su završili osnovni studij pedagogije-psihologije i postdiplomski/master studij psihologije, zadovoljavaju sve uslove da budu prepoznati i priznati u tekstu Zakona o djelatnosti psihologa u FBiH, te da im tekstom Zakona bude omogućeno ravnopravno bavljenje psihološkom djelatnošću jer su:
 - U svom obrazovanju prema Nastavnom planu i programu I i II ciklusa studija imali zastupljene sve sadržaje i predmete propisane Evropskim okvirom i minimalnim standardima za obrazovanje i trening psihologa prema regulativama EuroPsy evropskog sertifikata za psihologiju, koje im omogućuju samostalno obavljanje psihološke djelatnosti;
 - U svom obrazovanju imali profesionalnu psihološku praksu koja ih je takođe pripremila za samostalno obavljanje psihološke djelatnosti u različitim oblastima;
 - Obrazovanjem na I ciklusu studija Pedagogije-psihologije i II ciklusu studija psihologije stekli sve potrebne kompetencije (koje su priložene u argumentima) za obavljanje psihološke djelatnosti.
3. Općim odredbama studijskog programa pedagogija-psihologija (dostupnim na web stranici Univerziteta) utvrđene su kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom) kako slijedi:

Završetkom I ciklusa studija pedagogije-psihologije student/ica stiče temeljna teorijska, metodološka i analitička znanja i vještine, koje ih osposobljavaju za rad i uspješan nastavak studiranja pedagogije psihologije (i drugih sličnih studija). Bachelori pedagogije-psihologije u toku studija stiču analitičke i socijalne vještine koje su ujedno primjenljive u kasnijem zapošljavanju gdje će moći: primijeniti znanja iz metodologije naučnih istraživanja pri rješavanju većine postavljenih problema; kritički interpretirati naučnu i stručnu literaturu; primijeniti statističko rezonovanje u pripremi i provedbi empirijskih istraživanja i praktičnom radu; razumjeti temeljne spoznaje u pedagogiji i psihologiji kao fundamentalnim i primijenjenim naukama; primijeniti vještine samostalnog učenja; samostalno planirati i organizirati radne zadatke u različitim područjima odgojno-obrazovnih **i psiholoških djelatnosti**; koristiti temeljne vještine u radu na računarima; koristiti strani jezik u stručnoj komunikaciji.

Nakon završetka I ciklusa studija pedagogije-psihologije, bachelori pedagogije-psihologije su praktično osposobljeni da rade složene poslove u oblasti:

- Odgoja i obrazovanja (predškolskim ustanovama, ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja, institucijama za obrazovanje odraslih, pedagoškim zavodima, centrima za odgoj i obrazovanje djece i mladih)
- Socijalne i zdravstvene zaštite;
- Sudjelovanja u naučnim i stručnim istraživanjima koja imaju za cilj rješavanje praktičnih problema iz područja odgoja i obrazovanja, **te područja mentalnog zdravlja**
- Kreiranja i realizacije aktivnosti koje se baziraju na principima cjeloživotnog učenja;
- Sudjelovanja u radu organizacija koje imaju za cilj **pomoć i podršku ranjivim grupama** (npr. osobe sa posebnim potrebama, razvojnim poteškoćama, problemima

(odgojno-obrazovnih, zdravstvenih, organizacijskih), obučavanje u procjeni, te savladavanje najnovijih intervencija i tehnika za koje su novija istraživanja pokazala visoku učinkovitost u praksi,

- osposobljavanje studenata za kritički odnos spram problema u području teorije i prakse rada psihologa, te razvijanje sposobnosti za unapređenje metodologije naučno-istraživačkog rada,
- usvajanje teorijskih i praktičnih znanja u području testiranja naučnih hipoteza savremenim statističkim metodama i softverskim rješenjima,
- razvijanje sposobnosti studenata da stečena znanja i kompetencije na što adekvatniji način povežu sa radom u praksi.

6. Opće odredbe studijskog programa II ciklusa studija Psihologija utvrđuju kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom) kako slijedi:

Drugi ciklus studija psihologije studentima nudi dodatno teorijsko i praktično obrazovanje iz područja struke:

- osposobljava studenta za **samostalni rad psihologa u različitim područjima psihologije**, te kao stručnog saradnika u svim djelatnostima savremenog društva: predškolske institucije, osnovne i srednje škole, visokoškolsko obrazovanje, socijalna zaštita, zapošljavanje, zdravstvo, privreda, policija, vojska, trgovina (marketing), državne i upravne institucije (kao što su privredne i slične komore, državni zavodi za socijalnu zaštitu itd.),
- integriranje stečenih savremenih znanja iz područja psihologije omogućava svršenim studentima mogućnost bavljenja složenom problematikom na radnom mjestu, bavljenje voditeljskim i koordinacijskim aktivnostima, participiranje u radu stručnih timova, samostalni rad u javnim društvenim i privatnim ustanovama,
- osposobljavanje za viši nivo kritičkog prosuđivanja i analiziranja literature, te samostalan naučno-istraživački rad u oblasti psiholoških nauka.

Akadska titula i zvanje **magistra psihologije** studentima daje pravo korištenja zaštićenog stručnog zvanja, te pravo na samostalni rad u institucijama odgoja i obrazovanja (predškolske ustanove, osnovne i srednje škole, visokoškolske ustanove, pedagoške institucije), centri za socijalni rad, zdravstvene ustanove (ustanove za mentalno zdravlje, savjetovališta), domovi za djecu bez roditeljskog staranja, ustanove za zaštitu djece ometene u razvoju, savjetovališta za mlade, za brak i porodicu, u centrima za liječenje bolesti ovisnosti, discipliniranim centrima, kazneno-popravnim zavodima i službama za stare, osobe sa invaliditetom i druge specijalne i društvene probleme, u institucijama državne uprave i lokalne samouprave, ustanovama za zapošljavanje, privrednim organizacijama, policiji, vojsci, nevladinim organizacijama i drugim institucijama u kojima se odvija psihološka djelatnost.

Specifične kompetencije koje student/ica stiče nakon master studija iz područja Psihologije:

- Djelotvorno rješavanje stručnih problema na osnovu profesionalnih znanja i vještina te kritičkog i kreativnog mišljenja;
- **Samostalan rad u različitim područjima psihologije (odgojno-obrazovnom, zdravstvenom, organizacijskom), psihološku procjenu, savjetovanje i primjenu**

U predloženom tekstu Zakona u Članu 10 (Opšti uslovi za samostalno obavljanje poslova u struci) pod tačkom c) koja glasi

d) završen osnovni studij psihologije prilagođen odredbama Bologna deklaracije u trajanju od pet godina (300 ECTS-a) i stečeno stručno zvanje magistra psihologije u Bosni i Hercegovini, odnosno završen studij psihologije prije primjene odredbi Bologna deklaracije u trajanju od četiri godine (VII. stepen stručne spreme) i stečeno stručno zvanje diplomiranog psihologa, kao i priznata inostrana stručna kvalifikacija, u skladu s ovim zakonom i posebnim propisima, na osnovu koje se mogu samostalno obavljati poslovi u struci;

tekst Zakona nužno je izmjeniti i dopuniti dio teksta kako slijedi:

c) završen osnovni studij psihologije prilagođen odredbama Bologna deklaracije u trajanju od tri godine (180 ECTS) i master studij psihologije u trajanju od dvije godine (120 ECTS-a) i steklo stručno zvanje magistar psihologije u Bosni i Hercegovini, ili lice koje je završilo osnovni studij psihologije ili studij pedagogije-psihologije prilagođen odredbama Bologna deklaracije u trajanju od 4 godine (240 ECTS) i steklo zvanje bachelor psihologije ili bachelor pedagogije-psihologije i master studij studij psihologije u trajanju od jedne godine (60 ECTS-a) i steklo stručno zvanje magistar psihologije u Bosni i Hercegovini, odnosno lice koje je završilo studij psihologije ili studij pedagogije-psihologije prije primjene odredbi Bologna deklaracije u trajanju od četiri godine (VII stepen stručne spreme) i steklo stručno zvanje diplomiranog psihologa ili diplomiranog pedagoga-psihologa, lice koje je završilo postdiplomski studij psihologije prije primjene odredbi Bologna deklaracije i steklo zvanje magistar nauka psihologije ili zvanje magistar društvenih nauka iz područja psihologije, a da je prije toga završen osnovni studij psihologije ili pedagogije-psihologije, kao i lice koje ima priznatu inostranu stručnu kvalifikaciju psihologa, u skladu s ovim zakonom i posebnim propisima, na osnovu koje se mogu samostalno obavljati poslovi u struci.

Rektorica
N. Hadžigrahić

dr. sci. Nermina Hadžigrahić, redovni profesor

- sadržaje kojima će student steći tehnološka znanja i vještine kao što su teorija testova i konstrukcija testova,
- kolegije kojima će student steći etička znanja i vještine, kao što je etička profesionalna praksa,
- kolegije kojima će student steći akademska znanja i vještine kao što su prikupljanje osnovne literature i podataka, vještine akademsko pisanja i čitanja,
- i kolegije kojima će student steći znanja iz nepsiholoških teorija kao što su sociologija, filozofija, epistemologija ili antropologija.

Prema Evropskom okviru obrazovanja psihologa program druge faze obrazovanja treba pripremiti studente za samostalno obavljanje stručne psihološke djelatnosti. Ovaj dio nastavnog plana i programa može biti nediferenciran i priprema za daljnje usavršavanje na doktorskom studiju ili za zapošljavanje kao općeg psihološkog djelatnika, ili može biti diferenciran i pripremiti za praksu u okviru određenog polja psihologije, kao što su klinička ili zdravstvena psihologija, obrazovna ili školska psihologija, psihologija rada i organizacije ili druga oblast.

Treća faza obrazovanja prema Evropskom okviru pretpostavlja praksu pod supervizijom.

Prema Evropskom okviru obrazovanja psihologa pretpostavlja se da će 1. i 2. faza biti dio akademskog nastavnog plana i programa psihologije, dok 3. faza može, iako ne mora, biti uključena u univerzitetski kurikulum. Nadalje se pretpostavlja da će univerziteti donijeti niz aranžmana kako bi ispunili ove zahtjeve.

Uvidom u Nastavni plan i program I ciklusa studija Pedagogije-psihologije i II ciklusa studija Psihologije na Univerzitetu u Tuzli, evidentno je da su programski sadržaji u skladu sa opisanim zahtjevima za obrazovanje psihologa prema Evropskom okviru, jer su Nastavnim planom i programom obuhvaćeni svi propisani sadržaji, te studenti završetkom ovako koncipiranog studija stiču sve potrebne kompetencije koje im omogućavaju prepoznavanje i priznavanje stečenih diploma u Evropskim zemljama.

- 8. Diplome studenata pedagogije-psihologije u evropskim zemljama su priznate i omogućavaju im zaposlenje kao psiholozima, kao nastavak studija psihologije na višim ciklusima studija.**

Veliki broj studenata pedagogije-psihologije je nakon završetka osnovnog studija pedagogije-psihologije i priznavanja diplome, a time i priznavanja stečenih stručnih kompetencija, nastavio školovanje na master studiju na evropskim univerzitetima, što govori u prilog tome da su bez ikakvih prepreka nakon završenog osnovnog studija pedagogije-psihologije prepoznati kao kvalificirani i omogućeno im je zaposlenje i nastavak studija i dalje obrazovanje u struci.

- 9. Okvirom i minimalnim standardima za obrazovanje i trening psihologa prema regulativama EuroPsy evropskog certifikata za psihologiju propisano je da se regulativama na nivou pojedinih država određuju specifične regulative koje omogućavaju obavljanje psihološke djelatnosti, što omogućava i prepoznavanje pedagoga-psihologa kao kompetentnih stručnjaka za obavljanje psihološke djelatnosti u budućem Zakonu o psihološkoj djelatnosti.**